

„Trollii președintelui”

Cel puțin 51% dintre comentariile plasate pe pagina oficială de Facebook a lui Igor Dodon în octombrie 2019 au provenit de la utilizatori falși. O analiză a tuturor comentariilor de pe pagina oficială de Facebook a lui Igor Dodon în luna octombrie 2019, a permis depistarea unui grup de conturi Facebook, având în spate utilizatori falși și/sau anonimi care măresc artificial numărul comentariilor pe pagină. Acești „utilizatori” plasează exclusiv comentarii elogioase și apreciative în adresa lui Igor Dodon, susținând activitatea și inițiativele acestuia. Același grup de utilizatori falși Facebook a generat, în octombrie 2019, aproape 60% din comentariile de pe pagina oficială a Zinaidei Grecianii.

***

Facebook este cea mai populară rețea de socializare din Republica Moldova, fiind utilizată de aproximativ 66% din populație.^[1] Astfel, nu este surprinzător faptul că Facebook a devenit un instrument indispensabil de comunicare și promovare pentru politicienii din Republica Moldova. Pentru cetățeni, în contextul în care marea majoritate a mass-mediei tradiționale este controlată politic, Facebook poate fi o platformă de acces la informații direct de la actorii politici și din mass-media independentă. În același timp, dacă sunt utilizate de către politicieni pentru a manipula, rețelele de socializare pot deveni un mediu informațional toxic, în care trollii, dezinformarea și știrile false, periclitizează informarea liberă și corectă.

Trollii pe rețelele de socializare sunt profiluri false care încearcă să promoveze o anumită opinie sau să distorsioneze percepția generală asupra anumitor evenimente. În context politic, trollii pot fi folosiți pentru amplificarea unor mesaje, pentru generarea de dezbateri false, pentru atacarea oponentilor sau pentru fabricarea unor iluzii de popularitate online, în funcție de necesitățile de moment ale actorilor politici.

Utilizarea trollilor pentru propagandă politică nu este un fenomen nou. De fapt, interferența trollilor online de proveniență rusă în alegerile prezidențiale din SUA și alegerile în parlamentul european a devenit un subiect major în ultimii ani, în special odată cu descoperirea „fermei rusești de trolli” din Sankt Petersburg, a companiei Internet Research Agency[2]. Odată deschisă „cutia Pandorei” de către actori internaționali majori, politicienii și managerii de campanii politice din întreaga lume au început să instrumenteze trollingul politic online pentru a-și avansa propriile agende și interese în țările lor.

Din păcate, această practică a fost preluată și internalizată și de către actori politici din Republica Moldova. De exemplu, în mijlocul campaniei electorale parlamentare din 2019, Facebook a anunțat despre eliminarea unei serii de conturi și pagini care s-au angajat într-un „comportament inautentic coordonat”, unele dintre ele „având legătură cu angajați ai Guvernului din Republica Moldova”[3]. Totuși, utilizarea trollilor de către actorii politici din Republica Moldova continuă nestingherit și, după cum vom vedea în continuare, nici instituția prezidențială din Republica Moldova nu face excepție în acest sens.

***

Pagina oficială a Președintelui Republicii Moldova Igor Dodon pe Facebook are 121 de mii de followeri, fiind a doua cea mai populară pagină a unui politician din Republica Moldova. Lunar postările acestuia adună zeci de mii de reacții și mii de comentarii. Marea majoritate a postărilor de pe pagină au un caracter oficial, rezumând activitatea zilnică a Președintelui la: întâlniri cu autorități naționale și oficiali străini, ceremonii oficiale, întâlniri cu cetățenii, declarații și interviuri acordate mass-media, dar și mesaje de felicitare cu ocazia diferitor sărbători religioase.

Numărul postărilor pe pagină este semnificativ, doar în perioada 1-31 octombrie 2019 pe pagina oficială au fost plasate 109 postări. Analiza a 107 postări de pe pagina oficială de Facebook a lui Igor Dodon în octombrie 2019[4] a relevat faptul că, în total, acestea au înregistrat 1,462 de comentarii publice, de la 436 de comentatori distincți.

O examinare ulterioară a celor mai activi comentatori de pe pagină a scos la iveală faptul că clasamentul comentatorilor pe pagina lui Igor Dodon este dominat de utilizatori falși de tip *troll*. Ei utilizează o poză de profil falsă, și respectiv, o identitate falsă[5], au o frecvență de plasare a comentariilor pe pagină mai mare decât frecvența medie, iar în marea majoritate a

cazurilor au un număr disproporționat de mic de prieteni virtuali în raport cu numărul de comentarii pe care le plasează.

De exemplu, utilizatorul **Nikolai Tarasov**, care este un comentator foarte activ pe pagina oficială a lui Igor Dodon, se ascunde sub o identitate falsă, utilizând ca imagine de profil o poză a fotografului rus **Valeri Zonov**, plasată pe contul VKontakte al acestuia. Paginile din rețelele de socializare ale celui din urmă, nu denotă faptul că acesta ar fi preocupat, în general, de Republica Moldova, cu atât mai mult de activitatea lui Igor Dodon în calitate de președinte.

Utilizatorul fals: Nikolai Tarasov

Valeri Fotograf www.shelkni.ru Zonov

Data nașterii: 8 Ianuarie
 Oraș: Coimbra
 Stare civilă: căsătorit cu Natalia Zonova
 Loc de muncă: Профессиональный фотограф
 Site: <http://shelkni.ru>, <https://vk.com/shelkni>, <https://www.instagram.com/shelkni.ru/>

De fapt, în top 20 de comentatori fideli de pe pagina oficială a președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon, se regăsesc 16 utilizatori falși și doar patru utilizatori reali. Iar, în total, dintre cele 1,462 de comentarii publice înregistrate în octombrie 2019 pe pagina de Facebook a lui Igor Dodon, 755 au fost postate de utilizatori falși de tip troll. Astfel, putem afirma cu certitudine că cel puțin 51% din comentariile plasate pe pagina oficială de Facebook a lui Igor Dodon în octombrie 2019 au provenit de la utilizatori falși de tip troll.

Top 20 comentatori pe pagina de Facebook a lui Igor Dodon în octombrie 2019

Nume de profil	Comentarii	Prieteni virtuali (la 31.10.2019)	Poză de profil aparținând unei alte persoane
Roman Ursu	82	25	da
Кристина Брыньковяну	78	20	da
Oleg Miller	76	33	da
Plămădeală Cristina	76	19	da
Mihai Sirbu	75	278	da
Инна Челак	74	876	da
Alex Corobcianu	44	44	da

Eva Cebotari	42	14	da
Крина Нодкина	36	231	da
Татяна Курачева	31	0	da
Profil REAL			nu
София Рудова	28	163	da
Profil REAL			nu
Profil REAL			nu
Nikolai Tarasov	24	1074	da
Anastasia Guțu	21	77	da
Ecaterina Gutu	20	165	da
Elena Mardari	20	52	da
Profil REAL			nu
Александр Мыдру	13	3	da

Trollii președintelui reacționează pozitiv la postările de pe pagina lui Igor Dodon, crescând artificial numărul mesajelor de suport prin comentariile exclusiv elogioase și apreciative în adresa lui Igor Dodon și a activității acestuia.

În unele cazuri, trollii acționează ca un mecanism defensiv, intrând în polemici cu criticii lui Igor Dodon, creând iluzia unui suport popular incontestabil. De fapt, la multe postări de pe pagina lui Igor Dodon, secțiunea comentarii conține doar mesaje scrise de trolli.

Trollii președintelui sunt susținători activi și ai Zinaidei Grecianîi, președinta Partidului Socialiștilor din Republica Moldova. Din totalul de 381 de comentarii plasate pe pagina oficială a acesteia, 225 de comentarii au fost generate de același grup de utilizatori falși care comentează pe pagina oficială a lui Igor Dodon, ceea ce reprezintă aproape 60% din comentarii.

Trollii Președintelui

Roman Ursu

StarNet
Studied at Alecu Russo State University of Bălți

Кристина Брынковяну

Self-Employed

Oleg Miller

Chisinau, Moldova

Plămădeală Cristina

Balti, Moldova
Studied at Alecu Russo State University of Bălți

Mihai Sirbu

Chisinau, Moldova
Studied at Technical University of Moldova '89

Инна Челак

Самозанятый
Studied Туризм at ASEM

Alex Corobcianu

Moldtelecom
Studied at Technical University of Moldova

Крина Нодкина

Chisinau, Moldova

София Рудова

Nikolai Tarasov

Chisinau, Moldova
Studied at ASEM '12

Anastasia Guțu

Chisinau, Moldova

Ecaterina Gutu

Chisinau, Moldova
Studied at Moldova State University

Татьяна Курачева

Elena Mardari

Chisinau, Moldova

Desigur, Igor Dodon și/sau Partidul Socialiștilor din Republica Moldova, nu sunt singurii actori politici din țară, care utilizează trolli pentru promovarea intereselor politice. Din păcate, comportamentul acestora se încadrează într-o tendință generalizată de a manipula în mediul online.

Această tendință acționează în detrimentul instituțiilor democratice, deoarece interferențele manipulative online influențează negativ calitatea dezbaterilor publice și abilitatea de a căuta soluții comune pentru problemele societății, contribuind de multe ori, la accentuarea diviziunilor societale. Într-un final, manipulările online contribuie la erodarea pietrei de fundament a societăților democratice – alegerile libere și corecte, influențând prin intermediul unor informații false deciziile și opțiunile electorale ale cetățenilor.

Nu există soluții simple la astfel de fenomene în mediul online, mai ales dacă acestea sunt automatizate și utilizate la scară largă. Într-un final, utilizatorii sunt cei care trebuie să cunoască în ce măsură grupurile din care fac parte și comunitățile în care postează sunt contaminate cu utilizatori falși, care au în spate o anumită agendă politică. Preferințele și deciziile utilizatorilor trebuie să fie bazate inclusiv pe o înțelegere a tiparelor de dezinformare online.

[1] Public Opinion Survey: Residents of Moldova May 8, 2019 – June 10, 2019, p. 77 :
https://www.iri.org/sites/default/files/iri_moldova_may-june_2019_poll_final.pdf

[2] Cum au fost manipulați americanii de hackeri și troli ruși, ca să iasă Trump președinte:
<https://www.vice.com/ro/article/bjeqym/americanii-au-fost-manipulati-de-hackeri-si-troli-rusi>

[3] Removing Coordinated Inauthentic Behavior From Moldova, 13 February 2019:
<https://newsroom.fb.com/news/2019/02/cib-from-moldova/>

[4] Din analiză au fost eliminate două postări din octombrie 2019: cea mai populară și cea mai puțin populară, în funcție de numărul de reacții publice.

[5] Au fost utilizate instrumentele de "reverse image search" Google și Yandex, precum și site-uri specializate deschise de recunoaștere facială.

Acest studiu de caz a fost realizat în cadrul unui proiect finanțat de către The Black Sea Trust for Regional Cooperation – un proiect al The German Marshall Fund. Opiniile exprimate în acest material nu reprezintă neapărat poziția The Black Sea Trust for Regional Cooperation, The German Marshall Fund, sau a partenerilor săi.